

Руска емиграция в България (1919-1940): културен профил, фигури, текстове. Гл. ас. д-р Галина Петкова

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА "НОВА И СЪВРЕМЕННА ИСТОРИЯ"

ПРОГРАМА

по: "Руска емиграция в България (1919-1940): културен профил, фигури, текстове"

ОКС: магистър

СПЕЦИАЛНОСТ: История, М.П. "История на Евразия, Русия и Източна Европа"

ФОРМА на обучение: редовна

ХОРАРИУМ: 30 ч.

ВИД ДИСЦИПЛИНА: избираема

ЛЕКТОР: гл. ас. д-р Галина Петкова, Катедра по руска литература, Факултет по славянски филологии на Софийския университет

Изучаването на руските емиграции през XX век в техните различни прояви е изследователско поле, относително отскоро институционализирано в академичната хуманитаристика. Спецкурсът

има целта да предложи възможен културен профил на руската емиграция в България (1919–1940) в рамките на феномена „руска емиграция от първата вълна“, както и в контекста на неизбежния диалог със страната-приемник. В ситуацията на емпирична незавършеност на проблема за емиграцията спецкурсът се опитва да систематизира и наративизира факти, събития, тенденции и процеси, като едновременно предлага техни интерпретации или борави с метапрочити на съществуващи такива. Рефлексията се занимава с различни видове текст – от текстовете на живота (биография, културен бит, институции, отношения в емигрантското цяло като поколенчески конфликти и идейни сблъсъци) до текстовете на творчеството, представени чрез литературни и публицистични творби, научни трудове и т.н., които в съвкупността си представят руския емигрантски културен живот „в себе си“. Едновременно с това се обръща внимание и се анализират механизми и процедури на напасване с българското общество, когато емигрантският културен живот става такъв и за „другите“, реализирайки своя „месианизъм“. Методологическите опори на курса могат да бъдат търсени в интердисциплинарните подходи на емигрантологията, интересуваша се от литературата и културата на руската емиграция, и на имагологията, проучваща образи и представи на „своето“ и „чуждото“.

ТЕМИ:

1. Руски емигрантски вълни през XX век. Емигрантология, терминологичен апарат. Руска емиграция от първата вълна (1919–1940). Изучаване на емиграцията – между архивирането и интерпретациите. Маргинализацията – достатъчният език в говоренето за руската емиграция в България (1919–1940)?
2. „Руска емиграция“ („русская эмиграция“) или „руси извън Русия“ („руское зарубежье“)? Конструиране на история(и) на руската емиграция. Характеристики на руската емигрантска култура от първата вълна.
3. Емигрантски културни центрове. Проблемът „емигрантска столица – емигрантска провинция“: опозиция vs множественост. Руската София – несъстоятелата се емигрантска столица?
4. Културен живот на емиграцията. Културни институции на руската емиграция в България. Руски религиозно-философски кръжок в София. Философско-социологическото дружество на проф. Венелин Ганев.
5. Диалогът със страната-приемник (България): клишета, стереотипи, скандали. Текстове – генератори на идентичности: „евразийство“, „славянска идея“, „руско православие“. Автоимиджи и хетероимиджи.
6. Руска емигрантска периодика в България.
7. Руска емигрантска хуманитаристика в София. Руска академическа група. Културен билингвизъм. Руска професура в Софийския университет. Проф. Ервин Грим.
8. Проф. П. Бицили в София – между романското средновековие и руската литература.
9. „Бащи и деца“. Емигрантски поколения и избори – кн. Н. Трубецкой, Г. Флоровски, К. Мочулски.
10. Пьотр Ярцев – театрален режисьор, журналист, мемоарист. Имиджите на „твореца в изгнание“ или моделиране на профилни изследвания.
11. Литературоцентризъм/литературократия на руската култура. Емигрантски литературен канон. „Руско-българско книгоиздателство“. Руска емигрантска литература в България.

12. „Незабелязаното поколение“. Маргиналии или „изобретяване“ на емигрантския културен живот. Граф Николай Зубов и литературните „браконieri“.

13. Жените в руската емигрантска култура. Емигрантските дъщери и България. Клавдия Флоровска – медиевистка, преводачка, преподавателка.

14. Женска литература на руската емиграция в България.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Библиография. Русское зарубежье. Часть I. <http://www.inion.ru/product/russia/bibliogr.htm> (24.04.2010).

2. Библиография. Русское зарубежье. Персоналии. <http://www.inion.ru/product/russia/bibliogr4.htm> (24.04.2010).

3. Попов, Андрей. Русская эмиграция в Болгарии: краткая библиография. http://zarubezhje.narod.ru/texts/popov_bulgaria01.htm (28.04.2010).

1. Документален архив „Андрей Павлович Мешчерски“ <http://savedarchives.net/dokumentalen-arhiv> (30.06.2012)

5. Бирман, Михаил. П. М. Бицилли (1879–1953). Штрихи к портрету ученого. В: Бицилли П. М. Избранные труды по средневековой истории: Россия и Запад. М., 2006, с. 633-718.

6. Бицилли, Петър. Малки творби. С., 1993.

7. Гримм, Эрвин. О русофильстве и русофобстве в Болгарии. // Списание „Анамнеза“, Год. V, 2010, № 11, с. 161-174; <http://www.anamnesis.info/anamneza/BROI11.htm> (18.10.2011).

8. Даскалов, Дончо. Бялата емиграция в България. София, 1997.

9. Исход к Востоку. Предчувствия и свершения. Утверждение евразийцев. С., 1921.

10. Кодзис, Бронислав. Литературные центры русского зарубежья. 1918-1939. Писатели. Творческие объединения. Периодика. Книгопечатание, Munchen, 2002.

11. Кьосева, Цветана. България и руската емиграция (20-те – 50-те години на XX век). С., 2002; <http://www.imir-bg.org/imir/books/Ruskata%20emigracia1.pdf> (10.01.2012).

12. Русские сборники. Под редакцией Э. Д. Гримма и К. Н. Соколова. С. Книга первая, 1920; Книга вторая, 1921.

13. Русские в Болгарии. Сборник. Ред[акция] и предисловие Бориса И. Ивинского. С., 1923.

14. Петкова, Г. Хроника культурной и литературной жизни русской эмиграции в Болгарии (1919-1940) (2 изд-е, доп). // Русские в Болгарии. Юбилейный информационный альманах Русского

зарубежия в България 1877-2007 гг. Пловдив, 2010, с. 222-314;
<http://rusmir.cl.bas.bg/ruskie%20v%20bg/hronika.pdf> (21.11.2010).

15. Петкова, Г. Д. Григорова. Професор Ервин Грим за русофилството и русофобството в България – коментар на филолога и историка. // Списание “Анамнеза”, Год. V, 2010, № 11;
<http://www.anamnesis.info/anamneza/BROI11.htm> (18.10.2011).

http://anamnesis.info/fonts/versiq.1.3/journal/flash_journal/broi11-filifobi/fili-fobi.html (18.10.2011).

16. Петкова, Г. Д. Григорова. Кн. Николай Трубецкой. Предговор към книгата на Х. Уелс „Русия в мъглата” – коментар на филолога и историка. // Списание “Анамнеза”, Год. VII, 2012, кн.1-2, с. 91-130; http://anamnesis.info/fonts/versiq.1.3/journal/flash_journal/broi14-D_Grigorova_G_Petkova/D_Grigorova_G_Petkova.html

17. Петкова, Г. Маргинализацията – достатъчният език в говоренето за руската емиграция в България (1919-1940)? – В: Маргиналното в/на литературата. Съставител Рая Кунчева. Издателски център „Боян Пенев”. София, 2011, с. 524-535.

18. „Погасло дневное светило...”: Руската литературна емиграция в България 1919-1944. Съставители. и научни редактори Радостин Русев, Йордан Люцканов, Христо Манолакев. С., 2010.

19. Ратиев, Александър. То, что сохранила мне память. С., 1999.

20. Струве, Глеб. Русская литература в изгнании. Опыт исторического обзора зарубежной литературы. 2-ое издание, исправленное и дополненное. Paris, 1984.

21. Bakunina, T. A. **L'emigration Russe en Europe. Catalogue Collectif des Periodiques en Langue Russe, 1855-1940.** Paris, Institut d'Etudes Slaves, 1976 (Bibliotheque Russe de L'Institut d'Etudes Slaves, Tom XL/1).

22. **L'emigration Russe. Revues et Recueils, 1920-1980. Index General des Articles.** Paris, Institut d'Etudes Slaves, 1988.

23. [Emigration russe en photo](http://emigrationrusse.com/) 1917-1947 <http://emigrationrusse.com/> (27.04.2010).

24. Gorboff, Marina. La Russie fantôme: l'émigration russe de 1920 à 1950. Lausanne, 1995;

<http://books.google.bg/books>

25. Raeff, Marc. Russia Abroad: A Cultural History of the Russian Emigration, 1919-1939. N.Y.; Oxford, 1990.

гл. ас. д-р Галина Петкова

Катедра по руска литература, ФСлФ

1.X.2011 г.

